

Sygn. akt III AUa 594/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Marcjanna Górską (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi R. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2012 roku w sprawie VIII U 933/12

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie R. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 29 kwietnia 2013 r. sygn. akt VIII U 3972/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 594/13

UZASADNIENIE

R. W. w dniu 21 grudnia 2012 roku wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VIII U 933/12 zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2012 roku. Wskazała, iż podstawą skargi jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. z 22 listopada 2012 roku, poz. 1285) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Domagała się wypłaty zawieszonyj emerytury wraz odsetkami.

W odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jej oddalenie w części dotyczącej wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił skargę.

Sąd ustalił, że R. W. urodzona (...) w dniu 5 lipca 2006 roku złożyła wniosek o emeryturę wskazując, że nadal pozostaje w stosunku pracy z Inspektorem (...) w L.. Prawo do emerytury wnioskodawczyni nabyła od dnia 1 lipca 2006 roku na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 24 lipca 2006 roku. Wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez R. W..

Sąd podniósł, że w dacie przyznania ubezpieczonej emerytury nadal obowiązywał (uchylony dopiero z dniem 8 stycznia 2009 roku) przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiący, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Przepis ten z dniem 8 stycznia 2009 roku został uchylony na podstawie przepisu art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2009 roku Nr 228, poz. 1507).

W dniu 3 marca 2009 roku R. W. złożyła wniosek o przeliczenie emerytury oraz podjęcie jej wypłaty i decyzją z dnia 6 kwietnia 2009 roku organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości świadczenia oraz podjął jego wypłatę od dnia 1 marca 2009 roku. W tym czasie wnioskodawczyni nadal pozostawała w zatrudnieniu.

W dniu 30 maja 2011 roku R. W. wniosła o przyznanie jej emerytury z tytułu ukończenia wieku emerytalnego i decyzją z dnia 30 czerwca 2011 roku ZUS ustalił ubezpieczonej prawo do tego świadczenia od dnia 1 maja 2011 roku. Z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia jej wypłata została zawieszona. Decyzją z dnia 18 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zawiesił wypłatę emerytury ubezpieczonej od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienia. Podstawą wydania decyzji był przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726).

Sąd wskazał, że odwołanie R. W. od decyzji z dnia 18 października 2011 roku zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2012 roku wydanym w sprawie VIII U 933/12. Wobec niezłożenia apelacji przez wnioskodawczynię wyrok uprawomocnił się w dniu 9 marca 2012 roku.

W dniu 10 grudnia 2012 roku skarżąca złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku i decyzją z dnia 22 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. podjął wypłatę emerytury skarżącej od dnia 22 listopada 2012 roku.

Mając na uwadze ustalony wyżej stan faktyczny, Sąd Okręgowy uznał, że skarga jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu. Sąd podkreślił, że skarga złożona przez wnioskodawczynię, jest dopuszczalna. Zgodnie bowiem z treścią art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W świetle art. 407 § 2 k.p.c. w sytuacji określonej w art. 401¹ k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Wnioskodawczyni, według Sądu, wniosła skargę w wymaganym terminie, jak również wskazała podstawę warunkującą jej dopuszczalność.

Sąd Okręgowy zauważył, że podstawą wydania zaskarżonej w sprawie VIII U 933/12 decyzji organu rentowego z dnia 18 października 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010

roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 257, poz.1726) i obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 roku.

Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

Przy zastosowaniu wskazanych przepisów organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego skarżącej.

W kwestii konstytucyjności wskazanych przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285) orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym wyrokiem, od dnia 22 listopada 2012 roku przepis art. 103a w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytur przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w złożonej skardze R. W. wnosząc o wznowienie wypłaty emerytury oraz o wypłatę zaległości i odsetek powoływała się na wskazany wyrok Trybunału Konstytucyjnego, a zatem podstawą tej skargi był przepis art. 401¹ k.p.c.

W ocenie Sądu, z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku wynika, że ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W sytuacji wnioskodawczynie, zdaniem Sądu pierwszej instancji, wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. R. W. istotnie po raz pierwszy uzyskała prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 roku i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy, a wnioskodawczynie nabyła prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2006 roku.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku”, a więc już po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie przepisu art. 103a tej ustawy.

Nadto Sąd wskazał, że drugi raz prawo do emerytury skarżąca nabyła od dnia 1 maja 2011 roku, a wówczas obowiązywał już art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który ponownie wymagał rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, celem wypłaty świadczenia

Z powyższego wynika zatem, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 nie wpływa na treść objętego skargą wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2012 roku w sprawie VIII U 933/12.

Mając na uwadze powyższe i na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł, jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła ubezpieczona R. W. Zaskarżając wyrok w całości zarzuciła mu naruszenie prawa materialnego, to znaczy niezgodność przepisu na podstawie, którego doszło do zawieszenia wypłaty emerytury, t.j. art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wskazując na powyższe apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego w części w jakiej decyzja zawiesza prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku i nakazanie organowi rentowemu wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku oraz zwrot kosztów postępowania apelacyjnego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że wbrew orzeczeniu Sądu spełnia warunki do wypłaty zawieszonych emerytury od dnia 1 października 2011 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Apelacyjny podzieliła ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku.

Wnioskodawczyni w skardze o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego 2012 roku jako podstawę skargi wskazywała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku.

Wyrokiem, na który powołuje się skarżąca, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z treści cytowanego orzeczenia, jak też z jego uzasadnienia wynika zatem, że niekonstytucyjność wskazanych w nim przepisów stwierdzona została w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że zakwestionowany przez Trybunał art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie może być stosowany w stosunku do tych emerytów, którzy łącznie spełniają wymienione wyżej warunki, t.j. 1) prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011 roku oraz 2) prawo do emerytury nabyli w okresie, kiedy nie było konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Ocena zasadności skargi o wznowienie postępowania wymagała zatem ustalenia, czy ubezpieczona spełnia wymienione wyżej warunki, a w konsekwencji, czy w stosunku do niej art. 103a ustawy, mógł stanowić podstawę wstrzymania wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku.

Analiza dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw do uwzględnienia skargi, a w efekcie do zmiany prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lutego

2012 roku oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 października 2011 roku, co trafnie uznał Sąd Okręgowy.

Poza sporem bowiem jest, że ubezpieczona prawo do emerytury nabyła od 1 lipca 2006 roku, a więc w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 roku stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Oznacza to, że R. W. prawo do emerytury nabyła wprawdzie przed 1 stycznia 2011 roku, jednakże prawo do tego świadczenia, rozumianego jako prawo do jego realizacji (a więc w znaczeniu przypisanym przez Trybunał) nabyła w okresie, kiedy istniała konieczność rozwiązania stosunku pracy.

Podkreślić w tym miejscu należy, że taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu cytowanego wyżej art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego powołaną już wcześniej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zauważyć dodatkowo należy, że gdyby wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczył, jak chce tego apelująca, wszystkich ubezpieczonych, którzy prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011 roku, to w treści wyroku nie byłoby warunku „bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, a dokonując wykładni skutków orzeczenia, Trybunał nie zakreślałby wskazanego wyżej przedziału czasowego dla nabycia tego prawa (od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku).

Poza tym, wskazane rozumienie treści omawianego wyroku koresponduje z wywodami zawartymi we wcześniejszych rozważaniach Trybunału (pkt 7.2. uzasadnienia), gdzie oceniając sytuację osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, Trybunał stwierdził, że „należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, iż będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego zrezygnowałyby ze złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie”.

Tego rodzaju stan rzeczy nie występował w przypadku ubezpieczonej, która podejmując decyzję o przejściu na emeryturę i pozostając w zatrudnieniu, była świadoma stanu prawnego skutkującego koniecznością zawieszenia świadczenia, czego zresztą nie kwestionowała.

Oceny powyższej nie podważa stanowisko organu rentowego, który podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 22 listopada 2012 roku albowiem rozstrzygnięcie w tym zakresie nie było przedmiotem kontroli sądu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy rozpoznając skargę o wznowienie postępowania prawidłowo uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść wyroku objętego skargą, co powodować musiało jej oddalenie.

Dodatkowo zauważyć należy, że ustalenie ubezpieczonej prawa do emerytury od dnia 1 maja 2011 roku w związku z ukończeniem 60 - tego roku życia prawomocną decyzją z dnia 30 czerwca 2011 roku pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności skargi o wznowienie postępowania.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.